

Код та назва дисципліни	З-В11-035-3 (Транс)гендерність як параметр літературознавчого аналізу / (Trans)gender as a Parameter of Literary Analysis
Рекомендується для галузі знань (спеціальності, освітньої програми)	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, В11 Філологія
Кафедра	Української літератури
П.І.П. НПП (за можливості)	Шаф Ольга Вольгівна
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
КУРС, семестр (у якому буде викладатися)	Курс: 2. Семестр: парний.
Мова викладання	Українська
Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Інтерес до (транс)гендерних проблем у сучасному суспільстві та художній літературі
Чому це цікаво/треба вивчати	Гендерне літературознавство ще й до тепер є експериментальним напрямом в українській гуманітаристиці, (Транс)гендерний підхід до вивчення (художніх) текстів, нерідко помилково змішаний з феміністичною критикою, натомість закорінений у постструктуралістську методологію, відкритий також для дифузій із психоаналітичним та антропологічним літературознавством, тому пропонує широкі методологічні горизонти для дослідника-гуманітарія. Інтерпретація художніх текстів крізь призму (транс)гендерності обіцяє збагачення їх смислового спектра параметрами гендерної свідомості автора, героя, епохи. Занурення в (транс)гендерний вимір художнього тексту, крім того, поглибить знання про феномен статі людини, трансформації її соціокультурного кодування, про психосоціальні аспекти гендеру та трансгендерності та засади їхнього переломлення у творчості. На тлі демократизації суспільства й формування (особливо в країнах другого світу) толерантного ставлення до проблем трансгендеру вивчення особливостей їхньої репрезентації в літературі стане корисним для молодих науковців.
Перелік тем з дисципліни	Тема 1-2. Поняття про гендер як соціологічну та психосоціальну категорію. Критика соціоконструктивістських теорій гендеру. Поняття трансгендерності. Гетеро- та гомонормативність. Тема 3. Історія та теорія гендерних та квір студій в Україні та на Заході. Тема 4-5. Гендер як ракурс створення та інтерпретації художнього тексту. Чинники гендерної свідомості суб'єкта (літературного героя, автора / наратора та реципієнта), гендерного режиму культури. Форми й причини літературної трансгресії та трансгендерності. Тема 6. Поняття гендерної норми, установки, ролі, стереотипу. Роль і місце цих явищ у формуванні гендерної картини світу в художньому творі. Тема 7. Роль чинника (транс)гендерної ідентичності в літературі (її автентичність/ перформативність, сублімативний / сконструйований характер). Розмивання / нівелювання ідентичності у квір теорії / тексті. Тема 8. Соціальні та психологічні аспекти переломлення гендеру в літературі. Гендерні маркери письма (маскулінна / фемінінна техніка). Квір-письмо.
Як можна користуватися набутими знаннями й уміннями (компетентності)	Слухачі курсу зможуть застосовувати методологію гендерних та квір студій до розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології, а також у міждисциплінарних дослідженнях. Молоді науковці зможуть краще орієнтуватися в проблемах формування / конструювання гендерного параметру особистості / суспільства / тексту, засадах його кореляції із квір дискурсом, його соціальними, правовими та культурними аспектами, відтак зможуть розширити свої інтерпретаційні, можливості як теоретиків та аналітиків у царині гуманітаристики.

Очікувані результати навчання	На основі системного наукового світогляду здобувач й здобувачки зможуть аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання; обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.
Інформаційне забезпечення	Конспект лекцій, банк презентацій та інших відеоматеріалів. Методичні розробки та наукові студії у міжнародних та фахових виданнях України, зокрема: Шаф О. Гендерно-психологічні аспекти української лірики ХХ століття. Київ, 2019. Шаф. О. Гомоеротика як колоніальний «сюжет»: Гнат Михайличенко та його «блакитний роман» з революцією. Tabu w literaturze i sztuce. Wczoraj i dzis; the red Weronika Biegluk-Leś, Ewa Pańkowska. Kraków, 2021. PP.81-100. 376p. https://www.universitas.com.pl/produkt/4180/Tabu-w-literaturze-i-sztuce-Wczoraj-i-dzis Шаф О. В. Трансгендерні смисли в українській ліриці: level zero (гендерно-психологічний ракурс). Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Філологія. Літературознавство. 2017. Т. 301, Вип. 289. С. 155-161.
Види навчальних занять (лекції, практичні, семінарські, лабораторні заняття тощо)	Лекції, практичні
Вид семестрового контролю	Диференційний залік
Максимальна кількість здобувачів	Без обмежень
Мінімальна кількість здобувачів (для мовних та творчих дисциплін)	

Декан факультету _____ Ірина ПОПОВА